

Sygn. akt VIACa 1045/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Ksenia Sobolewska-Filcek

Sędziowie: Sędzia SA Teresa Mróz (spr.)

Sędzia SA Krzysztof Tucharz

Protokolant Katarzyna Łopacińska

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2016r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...)

przeciwko Zakładowi (...) spółce z o.o. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 25 marca 2015 r., sygn. akt IV C 1083/14

I oddala apelację;

II zasądza od (...) na rzecz Zakładu (...) spółce z o.o. w W. kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI A Ca 1045/15

UZASADNIENIE

Nakazem zapłaty z dnia 9 lutego 2012 r. wydanym w postępowaniu nakazowym Sąd Okręgowy w Warszawie, uwzględniając w całości pozew (...), nakazał pozwanej Zakładowi (...) spółce z o.o. w P. zapłacenie na rzecz powódki kwoty 125.018,49 zł z odsetkami liczonymi jak od zaległości podatkowych od dnia 24 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty oraz zasądził koszty procesu.

Pozwana w dniu 28 lutego 2012 r. złożyła zarzuty do powyższego nakazu i wniosła o jego uchylenie oraz o wstrzymanie nakazu zapłaty.

Wyrokiem z dnia 12 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uchylił w całości nakaz zapłaty z dnia 9 lutego 2012 r. (sygn. akt IV Nc 15/12), oddalił powództwo oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanej koszty sądowe.

Od powyższego wyroku w dniu 29 kwietnia 2013 r. powódka wniosła apelację, w której strona powodowa zarzuciła naruszenie prawa procesowego – art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu podstawy prawnej wyroku wraz z przytoczeniem przepisów prawa oraz brak jednoznacznej wykładni co do treści § 12 ust. 3 pkt 14 umowy o

dofinansowanie i wskazanie warunkowej podstawy prawnej opartej na art. 5 k.c. naruszenie prawa materialnego – art. 5 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że zastosowanie § 12 ust. 3 pkt 14 było niezgodne z zasadą proporcjonalności, co w konsekwencji stanowiło nadużycie prawa, art. 65 k.c. poprzez błędną interpretację postanowień zawartych w deklaracji wystawcy weksla, a w konsekwencji przyjęcie, że nie zostały spełnione przesłanki do wypełnienia weksla.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji powódki i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Pismem z dnia 26 lutego 2014 r. powódka dokonała rozszerzenia apelacji zarzucając Sądowi Okręgowemu nieważność z powodu zaistnienia przesłanek z art. 379 pkt 4 k.p.c. w związku z naruszeniem art. 324 § 3 k.p.c., tj. nie podpisania wyroku przez cały skład sądu. W związku z powyższym wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd pierwszej instancji, zniesienie postępowania dotkniętego nieważnością.

W piśmie wniesionym na rozprawie w dniu 28 lutego 2014 roku strona pozwana poparła swoje dotychczasowe stanowisko i wniosła o oddalenie apelacji powódki jako oczywiście bezzasadnej. (pismo k. 269-277)

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 28 lutego 2014 r. uchylił zaskarżony wyrok i zniósł postępowanie od dnia 7 marca do dnia 12 marca 2013 r. i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny uznał, podniesiony przez powódkę zarzut nieważności postępowania, za uzasadniony. Sąd podkreślił, że wyrok Sądu pierwszej instancji niezgodnie z dyspozycją art. 47 § 1 k.p.c. i art. 324 § 1 k.p.c. zawierał dwa podpisy – przewodniczącego i protokolanta. Sąd Apelacyjny zauważył, że tego rodzaju omyłka nie mieści się w kategorii omyłek czy też niedokładności uzasadniających sprostowanie wyroku. Wysokie sformalizowanie wyroku sądowego powoduje, że zachowanie wszystkich ustawowych wymagań formalnych warunkuje prawidłowość i niewadliwość tej czynności. Sąd drugiej instancji podkreślił, że z uwagi na skutki stwierdzonej nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym bezprzedmiotowym było dokonywanie oceny zasadności pozostałych zarzutów podniesionych przez powódkę w apelacji.

Zażalenie wniesione przez pozwaną na powyższe orzeczenie, zostało oddalone postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2014 r.

Wyrokiem z dnia 25 marca 2015 r. Sąd Okręgowy uchylił w całości nakaz zapłaty z dnia 9 lutego 2012 r. i oddalił powództwo. Sąd ustalając, że powódka przegrała sprawę w całości, wyliczenie kosztów sądowych pozostawił referendarzowi sądowemu.

Orzeczenie powyższe zapadło na podstawie następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych Sądu Okręgowego:

W dniu 28 października 2009 r. strony zawarły umowę nr (...) o dofinansowanie, zmienioną następnie aneksami z dnia 12 stycznia 2010 r., 1 czerwca 2010 r., 18 czerwca 2010 r. oraz 8 lutego 2011 r.

W ramach umowy powódka – jako Instytucja Wdrażająca - zobowiązała się udzielić pozwanej spółce - jako Beneficjentowi dofinansowania ze środków publicznych - w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 na realizację projektu „Opracowanie i wdrożenie innowacji technologicznej do produkcji nowoczesnych tub cienkościennych”, pozwana z kolei zobowiązała się do zrealizowania projektu w pełnym zakresie w określonym w umowie terminie (§2 ust. 1 i 2 umowy).

Paragraf 6 umowy określał warunki wypłaty dofinansowania. Podstawą wypłaty dofinansowania było złożenie przez beneficjenta prawidłowo wypełnionego wniosku o płatność wraz z wymienionymi w tym paragrafie załącznikami.

Zgodnie z art. 6b ust. 3 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu (...) (Dz.U. z 2007 nr 42 poz. 275 ze zm.) Agencja nie mogła udzielić wsparcia między innymi przedsiębiorcy, który posiada zaległości z tytułu należności publiczno-prawnych, chyba że przedsiębiorca ten zawarł porozumienie w sprawie spłaty zadłużenia i terminowo spłaca raty lub korzysta z odroczenia terminu płatności.

Paragraf 12 umowy, który określał tryb i warunki jej rozwiązania, w ustępie 3.14 stanowił, że Instytucja Wdrażająca może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym między innymi w przypadku, gdy uzyskała informację o zaistnieniu przesłanek, o których mowa w z art. 6b ust. 3 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu (...).

Na zabezpieczenie należytego wykonania umowy pozwana spółka złożyła weksel własny in blanco, wraz z deklaracją wekslową, zgodnie z którą (...) miała prawo wypełnić weksel w każdym czasie na kwotę przyznanego dofinansowania wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania środków na konto Beneficjenta do dnia zwrotu.

Powódka zgodnie z umową przekazała pozwanej kwotę łączną 102.531,49 zł a pozwana, zgodnie z umową realizowała program. Przeprowadzone przez Agencję trzy kontrole nie wykazały żadnych merytorycznych uchybień w zakresie realizacji umowy. Trzecia, prowadzona w październiku 2010 r. wykazała natomiast zaległości w płatnościach wobec ZUS w kwocie 294.584,21 zł.

Pozwana od 2009 r. miała problemy finansowe. Pod koniec tego roku bank zredukował przyznany jej kredyt obrotowy z 450.000 zł do 125.000 zł, to spowodowało brak płynności finansowej. Spółka starała się o zawarcie układu ratalnego z ZUS-em.

Powódka pismem z dnia 28 kwietnia 2011 r. poinformowała pozwaną, że w związku z uzyskaniem informacji o zaistnieniu przesłanek z art. 6b ust.3 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu (...), zgodnie z § 12 ust. 3 pkt 14 umowy rozwiązuje ją ze skutkiem natychmiastowym.

Już po rozwiązaniu umowy, pozwana w dniu 16 sierpnia 2012 r. zawarła z ZUS-em umowę o rozłożenie na raty należności z tytułu składek w ogólnej kwocie 217.420,11 zł.

Powódka jednak, w związku z rozwiązaniem umowy wezwała pozwaną w trybie § 13 ust. 1 umowy do zwrotu wypłaconego dofinansowania wraz z odsetkami.

Pozwana nie dokonała zwrotu żądanej kwoty, wobec czego Agencja wypełniła weksel na kwotę 125.018,49 zł i pismem z 1 grudnia 2011 r. wezwała pozwaną do jego wykupu w nieprzekraczalnym terminie do 23 grudnia 2011 r., a w dniu 11 stycznia 2012 r. wystąpiła na drogę sądową.

Sąd Okręgowy ustalił, że pozwana do dziś wywiązuje się z umowy zawartej z ZUS-em i mimo wstrzymania przez (...) dofinansowania zrealizowała projekt ze środków własnych.

W tych okolicznościach, Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie jest zasadne.

Sąd podkreślił, że pozwana podnosiła, że weksel, który był podstawą wydania nakazu został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową. Deklaracja upoważniała bowiem do wypełnienia weksla w przypadku nienależytego wykonywania zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie, a tymczasem z zobowiązań tych pozwana wywiązywała się należycie. Wobec tego, że nie było podstaw do wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym, wypowiedzenie było bezskuteczne, w konsekwencji stosunek zobowiązaniowy między stronami nadal trwa i roszczenie powódki o zwrot wypłaconego dofinansowania jest bezzasadne.

Wykrycie, w wyniku przeprowadzonej kontroli, że pozwana posiada zaległości z tytułu należności publiczno-prawnych, zdaniem pozwanej, nie uprawniało powódki do rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym i wypełnienia weksla.

Powołując się na jedną z ogólnych zasad prawa Unii Europejskiej - zasadę proporcjonalności uregulowaną w art. 5 ust 4 TUE, stanowiącą, że każdy środek podjęty w obszarze stosowania prawa Unii, musi być odpowiedni do celu, dla którego jest stosowany, a także niezbędny dla jego osiągnięcia, tj. najmniej uciążliwy spośród środków pozwalających na osiągnięcie tego celu, pozwana podniosła, że nawet przy przyjęciu, że powodowa Agencja miała prawo rozwiązać umowę, to zastosowanie tego środka w tej konkretnej sprawie nastąpiło z naruszeniem zasady proporcjonalności. Paragraf 12 ust. 3 umowy stanowi bowiem, że Instytucja Wdrażająca „może” wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym, ale nie „musi”. Z kolei z art. 6b ust.3a ustawy o utworzeniu (...) wynika, że nie jest przeszkodą dla udzielenia wsparcia to, że przedsiębiorca posiada zaległości z tytułu należności publicznoprawnych, gdy zawarł porozumienie w sprawie spłaty zadłużenia i terminowo spłaca raty lub korzysta z odroczenia terminu płatności. Pozwana podniosła, że 16 sierpnia 2011 r. zawarła z ZUS-em układ ratalny i obecnie go realizuje. Decyzja powódki o wypowiedzeniu umowy, zdaniem pozwanej była niezasadna i nieproporcjonalna.

Sąd Okręgowy uznał, że twierdzenia pozwanej są uzasadnione.

Podkreślił, że zgodnie z umową o dofinansowanie strona pozwana była zobowiązana do realizowania określonego w umowie projektu. Z tego obowiązku pozwana wywiązywała się należycie. Umowa w żadnym miejscu nie określała precyzyjnie, że w trakcie jej realizacji nie mogą powstać żadne zaległości w płatnościach należności publicznoprawnych. Przepis § 12 ust. 3.14 umowy nie jest precyzyjny. W zakresie możliwości wypowiedzenia przez Instytucję Wdrażającą umowy z dnia 28 października 2009 r. ze skutkiem natychmiastowych odsyła do przesłanek, o których mowa w art. 6b ust. 3 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu (...). Przepis ten, w ocenie Sądu Okręgowego w sposób jasny i nie budzący wątpliwości wskazuje, że (...) może nie udzielić wsparcia ani pożyczki podmiotowi, który posiada zaległości z tytułu należności publicznoprawnych. Jego literalna wykładni wprost wskazuje, że zaległości w regulowaniu przez podmiot, któremu ma zostać udzielone wsparcie, należności publicznoprawnych dotyczy jedynie sytuacji przed udzieleniem przez (...) wsparcia, a więc nie dotyczy ona okoliczności, która stała się przyczynkiem do wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie. Zgodnie z zasadami wykładni tekstów normatywnych proces rekonstrukcji norm prawnych z przepisów prawa powinien kończyć się w momencie, gdy dana norma możliwa jest do wyprowadzenia z przepisów w sposób czytelny i bezspreczny (*interpretatio cessat in claris*). Wobec tego, że do ustalenia treści normy wystarczająca w niniejszej sprawie jest wykładnia literalna (do której należy sięgać w pierwszej kolejności) dalsza, pogłębiona refleksja nad wyżej wymienionym przepisem ustawy i postanowieniem umownym odwołująca się do wykładni celowościowej, czy też systemowej, jest nie tylko zbędna ale również niedopuszczalna w myśl zasady, że jasna treść normy nie wymaga interpretacji (*clara non sunt interpretanda*). W ocenie Sądu Okręgowego jest rzeczą bezsporną, że pozwana w dacie udzielenia jej wsparcia w postaci dofinansowania nie była w sytuacji określonej w art. 6b ust. 3 ustawy o utworzeniu (...).

Ubocznie Sąd pierwszej instancji wskazał, że interpretacja wykraczająca ponad treść stosunku prawnego, odwołująca się celu umowy również pozwala na orzeczenie w sprawie w postaci oddalenia powództwa.

Sąd podkreślił, że cel, dla którego została powołana (...), został wskazany w art. 6 ust 1 pkt 10 d ust. o (...), Beneficjent (pозwana) pomimo ciężkiej sytuacji na rynku osiągnął cele, dla których została udzielona mu pomoc z (...). Pomimo trudności w płynności finansowej, wynikającej z panującego od 2009 r. kryzysu finansowego, który dotknął nie tylko gospodarkę krajową, lecz również światową, zrealizował projekt, na którego wykonanie otrzymał z (...) pomoc finansową (część przewidzianej pomocy). Pozwana pozostawała w związku z powstałymi zaległościami względem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w stałym kontakcie z ZUS, z którym negocjowała rozłożenie swojego zobowiązania na raty, do czego doszło ostatecznie 16 sierpnia 2011 r. Do tego momentu w porozumieniu z ZUS pozwana składała kolejne wnioski o rozłożenie zobowiązania na raty, które choć podlegały negatywnej weryfikacji, to ZUS nie podejmował żadnych działań wobec powódki, mających na celu ich całkowitą egzekucję, co wynikało z ugruntowanej pozycji powódki na rynku i jej (w ocenie samej pozwanej i urzędników ZUS) planu wyjścia z sytuacji kryzysowej. Sąd podkreślił, że pozwana podtrzymała poziom produkcji, przeznaczając na to wszelkie wolne środki i – co najważniejsze – nie przeprowadziła redukcji etatów celem racjonalizacji struktury wydatków przedsiębiorstwa.

W ocenie Sądu, jeśli umowa z dnia 28 października 2009 r. nie została wypowiedziana przez powódkę, realizacja jej celów byłaby dla pozwanej łatwiejsza. Wypowiedzenie umowy zagroziło realizacji celów określonych w art. 6 ust. 1 pkt 10 d ust. o (...) rozwoju gospodarczemu, innowacyjności, rozwojowi zasobów ludzkich, a przede wszystkim potencjału adaptacyjnego przedsiębiorców i zatrudnienia. Sąd podkreślił, że powódka mimo istnienia możliwości, nie zwróciła się do ZUS o udzielenie informacji na temat istniejących zobowiązań pozwanej wobec ZUS.

Sąd Okręgowy zwrócił również uwagę, że decyzja o wypowiedzeniu umowy w sytuacji zaległości pozwanej w płatności zobowiązań publicznoprawnych ma charakter fakultatywny. Podkreślił również, że (...) jest państwową osobą prawną (art. 1 ust. 2 ust. o (...)) podległą ministrowi właściwemu do spraw gospodarki (art. 2 ust. o (...)). Tym samym nie powinno stanowić przedmiotu sporu, iż (...) została obciążona odpowiedzialnością, na podstawie aktu wydanego przez państwo, za świadczenie usług publicznych pod kontrolą państwa i ma do tego celu specjalne uprawnienia poza tymi, które wynikają ze zwykłych norm obowiązujących w stosunkach pomiędzy jednostkami. Z uwagi na powyższe, może stosować swoje kompetencje jedynie w ramach określonych w prawie pierwotnym i wtórnym UE. Sąd Okręgowy powołał się na pogląd wyrażony przez Trybunał Sprawiedliwości w orzeczeniu z dnia 5 lutego 1963 roku (...) (sygn. akt 26/62), zgodnie z którym prawo pierwotne UE może być stosowane bezpośrednio, jeśli norma, która ma mieć zastosowanie jest doprecyzowana, jasna, bezwarunkowa i nie odwołuje się do dodatkowych środków wspólnotowych czy krajowych. Nie powinno budzić wątpliwości, że obowiązek stosowania przez państwo członkowskie (a więc zgodnie z orzeczeniem (...)) również przez jego emanacje) środków proporcjonalnych określony w art. 5 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej, dotyczy również (...). Sąd wskazał, że również orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego wskazuje, że postępowanie zgodne z zasadą proporcjonalności to takie, które spośród dopuszczalnych środków działania wybiera możliwie najmniej uciążliwe dla podmiotów, wobec których mają być one zastosowane, lub dolegliwe w stopniu nie większym niż to jest niezbędne wobec założonego i usprawiedliwionego konstytucyjnie celu (wyrok TK z dnia 25 października 2004 roku, sygn. akt SK 33/03).

Sąd pierwszej instancji wskazał jednak, że zasadniczym motywem rozstrzygnięcia, jest niemożność zastosowania art. 6b ust. 3 ust. o (...) do sytuacji, w jakiej znalazła się pozwana z uwagi na jasność co do wykładni powyższego przepisu oraz subsumpcji otrzymanej normy do stanu faktycznego niniejszej sprawy, co skutkuje brakiem podstaw do realizacji weksła, stanowiącego podstawę dochodzonego roszczenia przez powódkę.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła powódka. Orzeczenie zaskarżyła w zakresie rozstrzygnięć o uchyleniu nakazu zapłaty w całości i oddaleniu powództwa w całości oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania w części, w której Sąd Okręgowy przyjął, że powódka przegrała sprawę w całości.

Powódka zarzuciła Sądowi Okręgowemu naruszenie prawa procesowego:

- art. 233 k.p.c. poprzez przyjęcie, że cel umowy o dofinansowanie wynikał z art. 6 ust. 1 pkt 10d ustawy o utworzeniu (...);

Naruszenie prawa materialnego:

- art. 5 ust. 4 traktatu o Unii Europejskiej (Dz. UE C z 2012 r. poz. 326 str. 15) poprzez jego zastosowanie,

- art. 65 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię § 12 ust. 3 pkt 14 umowy o dofinansowanie i przyjęcie, że jest on sformułowany w sposób niejednoznaczny,

- art. 65 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię § 12 ust. 3 pkt 14 umowy o dofinansowanie i przyjęcie, że strona powodowa może skorzystać z uprawnienia wynikającego z tego przepisu jedynie w przypadku zaistnienia przesłanek, o których mowa w art. 6b ust. 3 ustawy o utworzeniu (...) przed zawarciem umowy o dofinansowanie.

W konkluzji apelacji powódka wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez utrzymanie nakazu zapłaty w mocy w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki 125.018,49 zł z odsetkami liczonymi jak dla zaległości

podatkowych od dnia 24 grudnia 2011 r. oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów sądowych za pierwszą i drugą instancję w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powódki pozbawiona jest uzasadnionych podstaw prawnych i jako taka podlega oddaleniu.

Sąd Apelacyjny aprobuje i przyjmuje za własne poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne. Podkreślić należy że te nie były przez strony kwestionowane. Spór między stronami dotyczył interpretacji przepisów ustawy o utworzeniu (...) oraz zapisów łączącej strony umowy dotyczących możliwości wypowiedzenia przez powódkę umowy ze skutkiem natychmiastowym, a w konsekwencji możliwości żądania przez powódkę zwrotu wypłaconego dofinansowania.

W tym zakresie na akceptację zasługuje również, dokonana przez sąd pierwszej instancji, ocena prawna dochodzonego roszczenia.

W pierwszej jednak kolejności należy wskazać na niewłaściwość sformułowania wniosków apelacji powódki. Artykuł 496 k.p.c. określa sposoby rozstrzygnięcia sprawy, w której skutecznie wniesione zostały zarzuty do uprzednio zapadłego nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. W takim wypadku sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy, albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

Wniosek o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy w całości oznacza, że wyrok uwzględniający ten wniosek czyni zadość roszczeniu powoda w całości. Zatem wniosek o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy i zasądzenie ponowne tej samej, orzeczonej nakazem zapłaty, kwoty prowadziłby do orzeczenie o przedmiocie sprawy, co do którego sprawa została już rozstrzygnięta nakazem zapłaty.

Ponadto nieprawidłowy jest również wniosek o zasądzenie na rzecz powódki kosztów sądowych w tym kosztów zastępstwa procesowego. Koszty sądowe regulowane są w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, która nie obejmuje kosztów zastępstwa procesowego uregulowanych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych [w niniejszej sprawie zastosowanie ma rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490 oraz z 2015 r. poz. 617 i 1078)]. Zasądzenie kosztów sądowych mogłoby dotyczyć jedynie poniesionych przez powódkę opłat od pozwu, apelacji, czy wydatków finansowanych przez powódkę w toku postępowania.

Oceniając zasadność apelacji powódki od wyroku uchylającego nakaz zapłaty i oddalającego powództwo należy mieć na uwadze tryb, w jakim toczyło się postępowanie do momentu wydania zaskarżonego wyroku. Wyrok ten był konsekwencją dokonania przez sąd pierwszej instancji oceny zasadności wniesionych przez powódkę zarzutów do nakazu zapłaty uwzględniającego w całości powództwo.

Zasadniczym zrzutem podniesionym w środku zaskarżenia wniesionym przez pozwaną było wypełnienie przez powódkę weksla niezgodnie z deklaracją wekslową.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut ten był uzasadniony.

Przede wszystkim podkreślenia wymaga, że porozumienie wekslowe (jako umowa zawierana między wystawcą a wierzycielem wekslowym zawierająca upoważnienie do wypełnienia weksla in blanco) podlega wykładni stosownie do reguł określonych w art. 65 § 2 k.c. Zgodnie z tą normą w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

Powstaje pytanie, jakie okoliczności przemawiały za możliwością wypełnienia przez powódkę wystawionego przez pozwaną weksla. Zgodnie z treścią deklaracji wekslowej (k. 15 akt sprawy) wystawiony przez pozwaną weksel stanowił

zabezpieczenie należytego wykonania zobowiązań wynikających z Umowy o dofinansowanie Projektu Nr (...) z dnia 28 października 2009 r. na realizację Projektu „Opracowanie i wdrożenie innowacji technologicznej do produkcji nowoczesnych tub cienkościennych” finansowanego ze środków Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 w ramach działania 1.4 Wsparcie projektów celowych osi priorytetowej 1 Badania i rozwój nowoczesnych technologii oraz działania 4.1 Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R osi priorytetowej 4 Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zaistnienie po stronie pozwanej zaległości w regulowaniu świadczeń publicznoprawnych, nie stanowiło podstawy uzupełnienia wystawionego przez pozwaną weksla.

Zdaniem sądu drugiej instancji środki przekazane i mające być przekazane pozwanej przez (...) nie były przeznaczone na realizację zobowiązań publicznoprawnych pozwanej. Gdyby przekazane środki miały również obejmować należności publicznoprawne winno wynikać to z łączącej strony umowy.

Abstrahując od powyższego podkreślić należy, że jak wynika z akt sprawy pozwana miała problemy finansowe już w 2009 r., a więc wtedy, gdy została podpisana umowa o dofinansowanie między stronami. Powódka dokonywała kontroli pozwanej pod kątem spełnienia przesłanek udzielenia dofinansowania, zatem ewentualne istnienie po stronie spółki zaległości publicznoprawnych nie powinno umknąć Agencji, tym bardziej, że jak wynika z art. 6 b ust. 3 pkt 1) ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu (...) Agencja nie może udzielić wsparcia ani pożyczki przedsiębiorcy, który posiada zaległości z tytułu należności publicznoprawnych.

Należy również zwrócić uwagę, że jak wynika z pisma powódki z dnia 28 kwietnia 2011 r. rozwiązującego umowę z pozwaną powódka miała wiedzę na temat tego, że pozwana posiada wobec ZUS zaległości, skoro powołuje się na wskazany przez ZUS powód nie zawarcia układu ratalnego tj. brak spłaty zadłużenia za okres od listopada 2009 r. do maja 2010 r. Dodatkowo podkreślić należy, że jak wynika z umowy zawartej między ZUS a pozwaną o rozłożenie na raty należności z tytułu składek, zaległości pozwanej sięgają marca 2009 r., a więc okresu przed zawarciem między stronami umowy o dofinansowanie.

Nie stało to jednak na przeszkodzie w wypłacie przez Agencję pozwanej tytułem wynikającego z umowy dofinansowania w wysokości 102.531,49 zł w dniach 22 lutego i 12 marca 2010 r.

W tych okolicznościach niezasadne jest powoływanie się przez powódkę na szerszy zakres, zawartego w paragrafie 12 ust. 3 pkt 14 umowy, określenia „zaistnienia” przesłanek z art. 6b ust. 3 mogącego być podstawą wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym, co oznacza, że taką przyczyną może być wystąpienie tych przesłanek w trakcie realizacji przedsięwzięcia od określenia „istnienia” użytego przez ustawodawcę w art. 6b ust. 3 lit. a).

Ponadto wskazać należy, że do 31 grudnia 2015 r. obowiązywał przepis art. 6b ust. 3a ustawy o utworzeniu (...), zgodnie z którym niemożność udzielenia wsparcia wyłączona była w stosunku do przedsiębiorcy posiadającego zaległości z tytułu należności publicznoprawnych, ubiegającego się lub otrzymującego wsparcie lub pożyczkę, jeżeli przedsiębiorca ten zawarł porozumienie w sprawie spłaty zadłużenia i terminowo spłaca raty lub korzysta z odroczenia terminu płatności.

Skoro zatem powódka posiadała wiedzę, że pozwana w dniu 22 grudnia 2010 r. złożyła do ZUS ponowny wniosek o zawarcie układu ratalnego, zupełnie niezrozumiałe jest opieranie się przez powódkę w piśmie rozwiązującym umowę o dofinansowanie na przypuszczeniu, że do zawarcia takiego układu nie dojdzie. Z materiału dowodowego nie wynika bowiem, że powódka dokonywała sprawdzenia spełnienia przez pozwaną warunku zawarcia kolejnego układu ratalnego z ZUS poprzez uregulowanie wyszczególnionych w piśmie ZUS z dnia 12 stycznia 2011 r. kwot do końca marca 2011 r.

Nie jest, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zasadny zarzut apelacji naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 233 § 1 k.p.c.

Z art. 6 ust. 1 pkt 10d ustawy o utworzeniu (...) wynika, że Agencja swoje działania realizuje poprzez udzielanie pomocy finansowej przeznaczonej na wzmocnienie potencjału podmiotów działających na rzecz rozwoju gospodarczego, innowacyjności, zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich lub potencjału adaptacyjnego przedsiębiorców. W ocenie Sądu Apelacyjnego perspektywa osiągnięcia tego właśnie celu udzielonej pomocy finansowej winna stanowić kryterium oceny spełnienia przesłanek wypowiedzenia umowy, tym bardziej, że określona w paragrafie 12 ust. 3 pkt 14 umowy o dofinansowanie podstawa wypowiedzenia ma charakter fakultatywny.

Skoro, czego powódka nie zanegowała, przedmiot umowy był przez pozwaną, mimo problemów finansowych i braku wypłaty przez pozwaną kolejnych kwot dofinansowania, realizowany, zaległości pozwanej wobec ZUS nie stanowiły zagrożenia dla wykonania przez pozwaną spółkę zobowiązania wynikającego z umowy o dofinansowanie.

Nie są również zasadne zarzuty naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 65 § 2 k.c. W zakresie interpretacji treści paragrafu 12 ust. 3 pkt 14 umowy o dofinansowanie Sąd Apelacyjny akceptuje rozważania sądu pierwszej instancji.

Istotnie, jak stwierdził sąd pierwszej instancji, przesłanka wypowiedzenia umowy o dofinansowanie ze skutkiem natychmiastowym określona w powyższym paragrafie nie jest jednoznaczna. Dlatego też słusznie Sąd ten dokonał analizy tego postanowienia umowy w kontekście art. 6b ust. 3 ustawy o utworzeniu (...) konstatując, że skoro powódka w dacie zawarcia umowy nie była w sytuacji określonej w art. 6b ust. 3 powyższej ustawy, brak było podstaw do wypowiedzenia na tej podstawie umowy ze skutkiem natychmiastowym.

Odnosnie do zarzutu apelacji naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 5 ust. 4 traktatu o Unii Europejskiej poprzez jego zastosowanie, należy stwierdzić, że stosowanie zasady proporcjonalności, o jakiej mowa w art. 5 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej, nie dotyczy jedynie organów Unii Europejskiej.

(...) jest państwową osobą prawną, której jednym z głównych zadań jest udzielanie rodzimym przedsiębiorcom pomocy finansowej ze środków, w zdecydowanej większości, pochodzących z Unii Europejskiej. Skoro realizacją większości zadań nałożonych na (...) miała być współfinansowana środkami przyznanymi Polsce przez Unię Europejską, zmianie uległ również sposób zarządzania tymi środkami. Unia Europejska wprowadziła zasadę, że przyznawanymi przez nią środkami będzie mógł zarządzać albo specjalnie powołany w tym celu departament ministerstwa albo utworzona agencja rządowa. Wobec tego należy przyznać rację pozwanej, że wykonywanie regionalnych programów operacyjnych jest wykonywaniem prawa Unii Europejskiej na poziomie państwa członkowskiego.

Prowadzi to z kolei do wniosku, że zasada proporcjonalności określona w art. 5 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej ma swoje ugruntowane przesłanki zastosowania, które należy spełniać niezależnie od tego, jakiej dziedziny prawa publicznego się odnosi. W każdym bowiem przypadku realizuje (powinna realizować) ten sam cel zasadniczy, jakim jest ochrona jednostki (przedsiębiorców) przed nadmierną i stąd nieuzasadnioną, ingerencją władzy publicznej – **czy to krajowej czy to unijnej.**

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku. O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto stosownie do art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c.